

August Varenius   Johann Georg Hoffmann

Collegii Theologici in inclyta Universitate Rostochiensi h. t. Decanus Augustus Varenius, D. ... ad Disputationem Inauguralem ... Dn. Johannis Georgii Hofmanni, Cüstriensis ... invitat

Rostochii: Kilius, 1671

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn740891685>

Druck   Freier Zugang

RU theol. 12.Dez. 1671

Varenius, August

~~Hoffmann, Joh. Georg.~~

Quod VERBUM CARO FACTUM,
felix & faustum esse jubeat!

COLLEGII THEOLOGICI

in inelyta Universitate Rostochiensis

h. t. DECANUS

AUGUSTUS VA-
RENIUS, D. ⁴¹

Professor Theologus, Sereniss. Ducum Me-
kleburg. Consistorii Assessor, suo & venerabilis

Theolog. Facultatis Nomine,

ad Disputationem Inauguralem.

VIRI Reverendi & Clarissimi

DN. JOHANNIS GEORGII

HOFMANNI, Cüstrinensis, vocati &

confirmati Ecclesiæ Wistokiensis in Marchiâ

Pastoris, illiusq; Dioeceseos Inspectoris,

d. XII. Decembr. horis indè ab 8. matutinâ ante- & post-

meridianis in Auditorio magnò solemniter habendam,

publicâq; frequentiâ & celebritate attollendam.

Magnificum Dominum Rectorem,

pl. Reverendos, Nobilissimos, Amplissimos, & Excel-

lentissimos, Clarissimos, Dominos Professores, Doctores, Li-

centiarios, Verbi Divini Ministros, Philos. & opt. art. Magistros,

fulgidissimam Juventutis Academicæ coronam, omnes

literatos & literarum ac literatorum Fautores, eâ,

quâ fas est, reverentiâ & humanitate

invitat.

ROSTOCHII, Typis JOHANNIS KILII, Universitatis Typogr. 1671

Eleberrimi in Ecclesia Catholica
Oecumenici Concilii Nicæni, inter ceteras
fulgidissimas, duæ eminuerunt primariae, una
de individuâ & SS. Trinitate, altera de ipsius Fi-
lii Dei incarnatione, sanctissimæ Confessio-
nes. Quid enim sanctius illâ, quam per Ho-
sium Cordubensem publicavit sententia: Nos
unam divinitatem & eandem essentiam confitemur
PATRIS & FILII & SPIRITUS S. non prædi-
cantes confusionem aut divisionem personarum
ineffabilis & beatæ illius Trinitatis (ὁυ σύγχυσις
ἡ διαίρεσις τῶν τῆς ἀρχῆς καὶ μακαρίας τριάδος ὑποστάσεων)
sed semper verè Patrem veri Filii semper existentem & subsistentem (ἀεὶ ὄντα καὶ
ὑφεσῶτα) & Filium veri Patris semper existentem ac subsistentem, & verè Spiritum
S. semper existentem quoque & subsistentem (πνῶμα ἄγιον ἀληθῶς πνῶμα
ἄγιον ἀεὶ ὄν καὶ ὑφεστὸς) Trinitatem adeo individuum, ineffabilem, quæ neque
animo satù concipi, neque sermone satù potest exprimi (τριάδα ἀχώριστον ἀρρη-
τον, ἀληθῶς ἀπειρόητον καὶ ἀνέκφραστον) Unam divinitatem & eandem ejus
essentiam credimus & confitemur, secundum sanctam illam jam olim à Domino per
apostolos sanctos & sanctam Apostolorum fidem illibatam conservantes (Ἀπὸ τῶν τῆν
Ἀποστόλων ἀγίων πίστιν ἀσπίλως φυλασσόντων) antiquos sanctos Patres nostros
nobis ab initio traditam veram & exquisitam ejusdem fidei (ἀκριβέτην)
formam, parati, sic volente S. Spiritu (ὡς ἐνδοκίᾳ τοῦ ἁγίου πνῶματος)
per plurima DIVINARUM SCRIPTURARUM testimonia demonstrare, hæc ita se ha-
bere. Nondum tunc constabant illa Tridentinorum & cæterorum circulatorum
Pontificiorum de supremâ in ordine ad cognitionem, credendorum fide
divinâ, Ecclesiæ vel in hac Unius Infallibilis autoritati submittendâ, & necessariâ
regulæ collateralis Traditionis sc. l. Verbi non scripti appositione. Unde nō illa saltē
Hosii: sed & altera gloriosissima augustissimi Cæsarium, Constantini Magni,
quo splendidius nihil ipsa Synodus habuit, in ipso, concilio Episcopis audita.

VOX;

vox. Habemus doctrinam sacratissimi Spiritus literarum monumentis proditam;
 (τὴν τοῦ παναγίου πνεύματος διδασκαλίαν ἀνάγκη πρὶν) ad quam
 adeo solam ablegat Magnus Constantinus in oratione Synodica
 ἐπὶ θεῶν διὰ λεγομένους προγυμνάτων ἢ de rebus divinis disputantes. idq;
 sub medio termini, illi, cui Papismus traditionis & interpretationis Pon-
 tificialis auctoritatem superstruit, querelæ sc. obscuritatis & imperfectionis
 scripturarum planè contrario. Nam, (pergit in Panegyrico Synodico
 Cæsar) libri Evangelistarum & Apostolorum, quin etiam veterum Prophetarum
 Oracula nos EVIDENTER docent, quid de divino Numine sentiendum sit. Pro-
 inde missâ contentione seditiosâ (ἀπελάσσοντες τὴν πολεμώπιον ἔριν)
 sacrarum divinitus inspiratarum literarum testimonius res in quæstionem addu-
 ctas dissolvamus (ἐκ τῶν θεοπνευστων λόγων λαβόμεν τὸ ζητούμενον λύσιν)
 conf. Theodor. hist. eccl. l. c. 7. Gelas Cyzicen. l. 2. c. 7. Nec parum ad illiba-
 tam tanti Cæsaris purpuræ laudem facit, quod cum ipse agnosceret non
 aliunde prodigiosâ illi Arianorum hæresi primordia, quàm quod (prout
 habet Eusebius lib. 2. d. Vit. Const. c. 61.) quidam in ipsâ Alexandria de
 summis religionis Christianæ mysteriis juveniliter & inconsultè digladiarentur
 (νεανικῶς ἐπὶ τῶν ἀνωτάτω διεπληκτίζοντο) ad majestatem suam inter-
 esse ratus occupare portum, nec permittere, ut illo fonte derivata clades
 in orbem Christianum fluere, Imperiali sanctione & exprobraverit il-
 las in summis mysteriis ὡς διατεταγμένους, & iisdem Imperiali auctoritate
 interdixit. Neq; verò minus sancta Patrum Nicænorum confessio est al-
 tera illa de sublimi incarnationis mysterio, quam per S. Macarium Episco-
 pum Hierosolymitanum publicarunt. Τὸ παντελὲς κατεληπτικὸν τοῦ
 μυστηρίου ἑκείνου, τῆς τοῦ κυρίου εἰσόδου οἰκονομίας, πῶς γίγνεται, οἶ-
 δέν αἰθρώπων οὐδὲ Ἀγγέλων οὐδεὶς, οὐδὲ αὐτὸς Γαβριὴλ ὁ διακνησά-
 μενος τῷ μυστηρίῳ ἑκείνῳ, οὐδὲ ἡ πάναγνος καὶ καθαρὴ καὶ ἀγία παρθέ-
 νος Μαριάμ ὡς ἐσῆται δυνήσασα τὴν ὅλην τῆς αὐτῆς τοῦ θεοῦ λόγου
 περικώσως κατέληλθεν. αὐτὴς γὰρ μόνος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ ἦς τὸ
 ἀκρεβὲς οἶδε τῆς ἐκείνου δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσεως. Omnimodam myste-
 riū illius cognitionem, quomodo dispensatio in carne Domini facta sit, nullus neg,
 hominū, neg. angelorū, novit, nec ipse Gabriel, qui eidem mysterio ministravit, nec
 vel ipsa omnino sancta putanda casta virgo Maria totam hujus DEI VERBI INCAR-
 NATIONIS intelligentiam explicare poterit: solus ipse Dei Filius exactè novit suam
 propter nos inhumanationem. Neq; verò vel in hoc ὁμολογουμένως magno

pietatis mysterio illi: οὐδὲν ἄλλο γὰρ ἦν, unde per eundem Macarium.
 porro sic peroraverunt: Hæc nobis tradiderunt, qui ab initio ipsi viderunt, &
 ministri fuerunt sermonis, ut ait Lucas, de ipsius in carne dispensatione
 (ὅτι τῆς ἐπιτοχῆς αὐτοῦ οἰκονομίας.) Allegant loca de JESU CHRI-
 STO Filio Dei nato ex semine David secundum carnem Rom. 1. 2. 3. & inde
 facto semine Abrahami Heb. 2. 16. nato ex virgine Matth. 1. 16. nato ex Patri-
 bus secundum carnem, eodemque Deo benedicto in secula Rom. 9. 5. de magno
 pietatis sacramento, ipso Dei filio manifestato in carne 1. Tim. 3. 16. de puero
 nato nobis & Filio dato nobis, super cuius humerum principatus & cuius nomen
 est magni consilii Angelus, admirabilis, consiliarius, Deus fortis potens, Pater fu-
 turi seculi, princeps pacis Isaïa 9. 5. Addunt: Hæc de inexplicabili Filii Dei
 ex virgine Mariâ generatione scimus: modum autem, quo hæc gesta sint, velut o-
 mnis creatura rationalis cogitationes transcendente, ignoramus. Nec mi-
 nore fidei sinceritate finem incarnationis reverenter profitentur: Venit
 sc. ille Salvator omnium, & debita nobis supplicia εἰς τὴν ἐξ ἡμῶν ἀντὶ ἡμῶν,
 ἀναμέμνητον αὐτοῦ ἐνδέξατο σῶσαι i. e. in suam quæ sine peccato erat, car-
 nem, ex nobis, pro nobis, & nomine nostro suscepit. Et sanè quæ de mysterii
 τῆς οἰκονομίας (quomodo Patribus Græcis appellatum illud ὁμολογου-
 μένως μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον) inexplicabili eminentiâ sanctissimè
 confessi sunt Patres Nicæni, non aliter habere, vel ipsi, qui in talia mysteria
 ὁπίσθι μοῦσι ὡς ἐκύψαι 1. Petr. I. 12. Angeli, reverenter agnoscunt: quan-
 tò magis in horum submississimâ meditatione, semper illa superior Magni
 Constantini. Patrum Nicænorum, eidemq; consonantissima Cyrilli Hie-
 rosolym. sententia animis obversari debet: Necessè est de divinis & san-
 ctis fidei mysteriis, neque sine SACRIS SCRIPTURIS temerè quicquam tradere
 nec simplici credulitatis verborum apparatu circumferre. Nec mihi hoc di-
 centi simpliciter credas, NISI DEMONSTRATIONEM ANNUNCIATORUM
 EX SACRIS LITERIS accipias. Salus enim ipsa fidei nostræ non ex commen-
 titia disputatione: sed ex demonstratione divinarum scripturarum est: Catech.
 4. Quid illà Ἐπελάσει admirabilius, quàm S. Spiritus, qui jam olim ad-
 mirandâ, eademque ζωοποιητικῇ incubatione, Creatorem se Uni-
 versitatis testatus, & qui deinceps nos omnes regeniturus s. in Christo vi-
 vificaturus, totumque sese, non sine verbi semine coelesti animabus no-
 stris infusus erat (quando jam imminentissima erant felicissima tem-
 pora, novissimè per Gabrielem Numinis Internuncium designata) in-
 virgi-

virginem Matrem *supervenit*, non sanè *σπερματικῶς*: sed *ἀγαστικῶς*
 (quatenus massam illam animatam, ex quâ humana natura Filii Dei for-
 mata, per *θαυμασιον ἀγασμον*, ab omni peccato tam originali quàm
 actuali mundavit & sanctificavit) *δημιουργικῶς*, quatenus per imme-
 diatam divinam fecundationem ac formationem & Virgini facultatem
 sine Virili semine, præter naturæ ordinem, concipiendi dedit, & nō ex pro-
 pria: sed solius *Matris Virginis* substantiâ humanam naturam singularem
 & individuum producendo, in uterino illo Paradiso, *florem Jessaum*, *Ro-
 sam Saronis*, surculum (s. Nezer) Nazarenum efflorescere fecit, inque
 sacratissimo illo Virginis thalamo nuptias agno adornavit, quin &
Τελειωτικῶς, quoad *ἀρρηκτον ἐνωσιν*, dum naturam humanam ē massâ
 virgineâ sanctificatâ conceptam & formatam, cum divinâ ipsius Filii Dei
 naturæ ineffabili modo univit. Pulchrè Pacianus in sermone ad fideles:
*Novissimis temporibus animam utique cum carne accepit Christus ex Mariâ Vir-
 gine. Hanc venit salvam facere. Et hæ sunt nuptiæ DOMINI, uni carni con-
 junctæ. ut secundum illud magnum sacramentum duo fierent una caro Christus
 & Ecclesia. Ex his nuptiis Christiana plebs nascitur, veniente de super Spiritu
 Domini. Fides pronuba est. Quid admirando illo cum ἐπελάσσει Sancti
 Spiritus immediate conjuncto Πτισκισμῶ δυνάμει ὑψίστου* magis est
 (prout de hoc ipso salutis nostræ Sacramento Justinus) *ὑπὲρ πάντων τῆς
 ἀνθρώπων κτίσεως κατέληψεν*, quando Magnus Jehova & laudatus valde,
 reverendus supra Omnes Deos, coram quo gloria & decor, robur & magnifi-
 cus ornatus in sanctuario ejus, quem nubes & caligo circumstant, quem adorant
 omnes Angeli Ps. 96. 4. 5. 6. Ps. 97. 2. 7. Deus idem Deique filius, cujus æquè
 ac Patris nomen ineffabile Prov. 30. 3. Deus fortis robustus Isaia 9. 5, idemque
 brachium Domini Isaia 53. 1 imò non in Chaldaeorum solum scholis: sed
 & in N. T. scripturis *יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דְּנִימֵי* θεοῦ, vel *δύναμις*
ὑψίστου, dict⁹, inhabitans lucem inaccessam 1 Tim. VI. 16 imò caliginem 1 Reg.
 VIII. 12. illâ ipsâ Majestatis umbrâ Mariam *θεοτόκον* inumbravit, & in
 admirabili illâ inumbratione humanam, operante S. Spiritu, ex Virgine
 matre genitam, naturam, non in solam illam admittit caliginem, prout olim
 Moſen Exod. 20. 21. vel nubem, prout olim Moſen & Eliam Luc. 9. 34.
 spectantibus Apostolis *columnis* conf. ibid. & Gal. 2. 9 sed in intimam il-
 lam *inaccessam lucem*, in immensam suæ personæ, non min⁹, quam
 natura

natura immensa, nec ab hac distincta gloriam assumpsit exexitq; ? Quid
 autem hac ipsa *ένώσις*, s. *ένσαρκώσις*, illa ipsa *unionione*, & per hanc Verbi
incarnatione, magis *υπερ λόγον, υπερ νοῦ* ? Per illam sc. *ένωσιν* s. *uni-*
tionem (quam Athanasius in Symbolo descripsit per *πρόσληψιν ἀνθρώ-*
πότητος & *τὴν τοῦ λόγου θεότητος* s. *assumptionem humanitatis in Deita-*
tem VERBI, vel ipsam personam Dei Filii) velut per medium, non per ter-
 minum (talis quippe est ipsa *persona Filii* s. *ὁ λόγος* considerandus
 non solum sub ratione principii unionis activi: sed & *termini*) humanitas
 in immensam hypostasim τοῦ λόγου pervenit, & Christus secundum hu-
 manam naturam, in gloriam ineffabilis illius divinæ filiationis assumptus,
 secundum eandem constitutus est personaliter Filius Dei *naturalis & pro-*
prius, quam irreciprocam *ένωσιν* s. *unionem* (quippe non caro λόγον
 sed ὁ λόγος carnem assumpsit) immediate excepit unio reciproca, ac
ὑπερχώρησις ὑποστατική, ipsaque sic hypostatica inhabitatio totius plenitu-
 dinis divinitatis τοῦ λόγου, in assumptā carnem, Col. 2.9. ut jam post factam in-
 carnationem, propter ipsam personæ indissolubilem unitatem, non
 saltem non assumpta humanitas extra τὴν λόγον: sed nec ὁ λόγος s. per-
 sona & natura divina τῷ λόγῳ (nec enim persona *διχα* τῆς θεότητος
 est unita) extra hanc carnem subsistat. Atque hæc ipsa redemptionis no-
 stræ ἀκροβύτια s. prout pulcherrimè Constantinus Magnus in sermone
 prosphonetico ad S. Synodum, nominavit, τῆς τοῦ Σωτῆρος παρουσίας
προόμια s. *adventus Salvatoris primordia* (ἐπὶ τῆς ἡμετέρας λυσιτελείας
ἐνκα ἀγνῆ σώματος οἰκητήριον κατηξίωσεν ἐκ παρθένου λαβεῖν i. e.
 quando redemptionis nostræ gratiā puri corporis domicilium ex Virgine assume-
 re dignatus est) rotundā, decoraque tanto mysterio majestate intimavit
 Virgini κεκαρτωμένη Gabriel: *spiritus, inquit, sanctus superveniet in te, &*
virtus altissimi inumbrabit te (quibus prædicationibus, actus superiores (1)
ἀγασµοῦ s. *sanctificationis* (2) *ἀλλήψεως* s. *supernaturalis illius conce-*
ptionis & generationis (3) *ένώσεως* s. *unionis*, Angelicā planè gravitate ex-
 pressit, prout (4) ipsa *ένωσιν* s. *filiationē divinā* (5) ipsa *ένότητι ὑποστατικήν*
 s. *unionē personalem* quæq; hanc absolvit *ὑπερχώρησιν*, illis quæ proximè se-
 quuntur:) Propterea etiam id quod ex te generatur sanctum (in fontibus
 non est γεννηθῆσθαι µενον: sed γεννώµενον, de ipsa tunc instantissimā con-

ceptione

ceptione cuius respectu non solum ipsa Maria dicitur *pregnans ex Spiritu S.* sed & id quod in Maria *pregnante* genitum est, dicitur esse *ex Spiritu S.* Matth. II. 18. ut tñ. quatenus illud ἐξ, notat τὸ πῶθεν ὅθεν, Christus non *ex Spiritu S.* sed *ex Maria*, tum heic Lucæ 1. 35. tum Matth. 1. 16. genitus memoratur, intelligendum) *Filius Dei* vocabitur Luc. 1. 35. Deducitur, prout *filiatio* illa *divina* τοῦ γεννώμενου *ex Maria* ἀχίου, velut consequens, ex supernaturali illa *Spiritus S.* ἐπιστάσει (per quam & *ex Maria* datur, & non nisi sanctum datur το γεννώμενον) & ἐπεκτασέμεν Virtutis altissimi. Quamvis enim actus illos nullū temporis momentū distinxerit: sed obtinuerit hic illud veterum Catholicorū. ἅμα σὰρξ, ἅμα θεοῦ λόγον σὰρξ, actus tamen ipsi ex Ordine mysterii & ex naturā rei accuratè sunt discernendi. Supernaturalis quippe illa de Spiritu S. conceptio, & ex Beatā Virgine *generatio*, præcisè sumpta, humanæ naturæ tantū tribuit ὑπαρξίν f. existentiam, per quam concipitur ut σὰρξ, non autem ὑπόστασιν f. substantiam, per quam fit θεοῦ λόγον σὰρξ, quippe quod demum præstat ἑνωσις f. ipsa ἐνσώκωσις. Neque confundendus est actus unionis, cum eo, quod per ἑνωσιν illam Christus in tempore juxta solam naturam humanam est consecutus. Non *Unio*: sed ipsa *hypostasis Filii DEI*, intra quam, per ἑνωσιν illam f. *Unionē* assumpta est humanitas terminus est, per & propter quem proximè, Christus secundum naturam humanam, in esse FILII DEI naturalis & proprii, nequaquam adoptivè constituitur. Sic illa ipsa ἑνωσις f. *Unio* principium causale est *Unionis reciproca, περιχωρήσεως* hypostatica, & σωματικῆς ἐνοικήσεως *omnis plenitudinis Deitatis*, de quā Paulus Coloss. 2. 9. Prout sc. humanitas Christi in immensam Filii Dei hypostasin per ἑνωσιν f. ἐνσώκωσιν, in *illo momento*, quo VERBUM CARO FACTUM EST, pervenit: Ita inde ab illo incarnationis momento, in illā ineffabili hypostasi *Unigeniti*, nec sub aliā ratione filiationis divinæ, nisi propriæ illius & naturalis, assumpta humanitas, admirandā κοινωνία, sine fine subsistit. Quid verò illā maiestatis f. potestatis verè divinæ & infinitæ ipsi humanitati f. Christo secundum humanam naturam ex gratia unionis hypostatica, in ipso ἐνώσεως illius ὑποστατικῆς instanti, donatæ, communicatione (quam βελήσων Athanasius, μετέδοσιν Basilus, τῶν θείων

ἀντικ-

ἀνχημάτων μετέδωκεν appellavit Damascenus) eminentius? quid illā
 in eodem instanti temporis factā *ἐπαινώσει* s. *κένώσει* non hominibus
 solum: sed & Angelis ipsis admirabilius, quā ipse *θεῶν θρωπος* Jesus Christus
 secundū naturam humanam, ex principio *ἐνώσεως* & *μετέδοσεως* s.
Unionis & communicatae majestatis, ipsiusq. regni, *ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων*
in formā DEI existens, (ad quam *ἐνυπαρξεν* humanitatis, *in formā DEI*, se-
 cutura ceteroqui erat plenaria divinæ majestatis in operationibus o-
 mnibus, ipsa etiam gubernatione Cœli & terræ, exertio) illam ipsam
 hypostaseos immensæ æterni Dei Filii, illam ipsam majestatis verē di-
 vinæ in illā *ἐνώσει* factā communicationem, & regni divini *κλήσιν* s. pos-
 sessionem, per & propter quam, secundum humanitatem, etsi non erat
ἴσος θεῷ, tamen erat *ἴσος θεῷ* s. in possessorio gloriæ verē divinæ posi-
 tus, prout se gloriam illam non *ραπίσσει*: sed ex gratiā Unionis persona-
 lis accepisse *indubitātō* scivit: ita nec in illa, more Tyrannorum vel Re-
 gum seculi, sese mirificē, illa quam possident regni gloria ipsisque victa-
 rum gentiū manubiis, vel jure belli raptis, mox efferentium vel ostentan-
 tium, egit: quin non saltem illam *ὑπαρξεν ἐν μορφῇ θεοῦ*, & illud
εἶναι ἴσος θεῷ rapinam non duxit: sed & per voluntariam abdicationem,
 consecuturi incessantis usus & plenariæ Operationis ac exertionis,
 majestatis, acceptæ, in regno imprimis potentiae & gloriæ, *se ipsum*
 verē & realiter *exinanivit*, formam servi (servilem naturæ humanæ ha-
 bitum, statum & conditionem) assumpsit, quin & *πλάσιος ὢν propter nos*
pauper est effectus, ut *suā nos paupertate divites redderet* 2. Cor. 8. 9.
 Quid deniq. sublimius illa *ἰδιοποιήσας*, quā DEUS idemque DEI FILIUS
 prout per *ἐνώσιν* vel *ἐνυπαρξωσιν*, omnes carnis assumptæ proprietates &
 operationes illi naturales: ita post suppositam *κένωσιν*, quæ ordine natu-
 ræ sequitur *ἐνώσιν*, omnes illas, quales ex hâc successuræ propter officium
 Mediatoris erant, omnesque aded, status inprimis exinanitionis, *adusque*,
mortem crucis actus verē sibi appropriavit, ut non solum ipsius substantiæ
 humanitatis: sed & hujus exinanitionis respectu Evangelistarum Exarchus
 & Coryphæus Johannes, ipso S. Spiritu conceptis verbis sic dictante, tot
 ac tanta, quæ intrā unum temporis punctum constiterunt, mysteria sa-
 cratissimo verborum trifolio adumbrata publicarit, proclamans: VER-
 BUM CARO FACTUM EST! Quicquid scilicet in utroq. statu, inq. tri-
 plici officio dein successit actionum ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ mysticarum huic
 fonti

fonti, unde derivatum profluxit, originem refert. Tota, unum illud admirabile momentum sequens *gestatio uterina*, quando Maria, *εὐχέθη ἐν χρεὶ ἔχουσα*, cui debetur? Illi sc. *ἐπιλόσει* f. *superuentioni* S. Spiritus, & ex hac *conceptioni*, unde, simul dixerat Evangelista, *Mariam compertam esse gravidam*, statim illius *imprægnationis* principium activum additur, sc. *compertam esse talem* ē SPIRITU S. Matth. I. 18. ut rectè notaverit jam olim Basilius M. in nat. Domini: *Ἀμφότερα ὄρεν ὁ ἰωσήφ καὶ τὴν κύησιν καὶ τὴν αἰτίαν ὅτι ἐκ πνεύματος ἁγίου*. Confessio illa Elisabethæ, ad Uterinum JOHANNIS nondum nati *σκιρτισμὸν ἐν ἀρχαῖς αἰσέ* exclamantis: *Benedictus fructus ventris tui!* Unde mihi hoc quod ad me venit mater DOMINI mei? Luc. I. 42. 43. cui debetur? Sanè illi λόγου ἐπισκεῶσαι. Cui quod Maria non solum *χειροτόκῳ* (quod concessum Nestorio) sed & *θεοτόκῳ* (quod eidem hæresiarchæ primum fuit contradictionis signum)? Cui, quod de eodem Infante recens nato, in præsepi jacente Orator Angelus ad Pastores: *Vobis*, inquit, *natus est Σωτὴρ CHRISTUS DOMINUS*? Sanè ipsi *ἐνώσει* & *ἰδοπιήσει*. Quicquid in arcanis mysteriorum celestibus, Messiae temporibus, quoad plenariam revelationem reservatum fuit, quandoquidem Deum nemo vidit unquam, unigenitus Filius ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς (prout decebat magnum illum Prophetam Deut. XVIII. 18.) nobis exposuit Joh. I. 18. autoritate divinâ ipse Filius hominis & peccata remisit, & Apostolis solvendi ligandique potestatem ex plenitudine illius ἐξουσίας dedit Matth. 9. 6. c. 18. 18. Debetur illud *μεταδόσει*, &, per hanc ascendendo, τῇ *ὑποσηπικῇ ἐνώσει*. Commendat suam erga nos charitatem Deus, in officio *θεοαθρώπου* Sacerdotali, inde quod pro nobis ipse Dei Filius mortuus Rom. 5. 8. Princeps vitæ interfectus, Act. 3. 15. Dominus gloriæ crucifixus 1. Cor. 2. 8. Deus propriam sanguinem effuderit, & illo ipso Ecclesiam redemerit Act. 20. 28. Commendat profusi in remissionem peccatorum f. mundationem à peccatis omnibus, sanguinis, datæ pro mundi vitâ carnis, impensæ in *ἰσχύων* λύτρεον animæ, divinam virtutem. Matth. 26. 28. Joh. 6. 51. Joh. I. 7. Jes. 53. 12. Math. 20. 28. Debentur illa, priora quidem τῇ *ἰδοπωίσει*, posteriora τῇ *μεταδόσει*, & per utramq; hanc, τῇ *ἐνώσει*. Celebratur in illa *σκηνώσει* Verbi incarnati inter mortales, *theatrum gloriæ Unigeniti*, cujus in tot miraculis, in ipso imprimis *μεταμορφώσεως* αἰῶνι,

B

αὐτο-

αὐτοῖς πῃ fuerint Apostoli, sub regno gratiæ Joh. I. 14. I. c. II. 43. 44. c.
 12. 17. Luc. 9. 29. 32. 2. Pet. I. 16. 17. 18. Debetur τῇ μεταδόσει, & per hanc
 Vnitioni ἢ ἐνορκώσεσσι. Commendaturus Apostolus τὴν ταπεινὴν Φροσύνην,
 non poterat sublimiore illam exemplo commendare, quàm JESU CHRI-
 STI, qui, etsi Deus, & quoad naturam existentem in forma Dei, erat ἰσὺ θεῷ
 nihilominus inventus fuerit ipso schemate & ὁμοιωμάτι (s. affectibus, gestibus
 & totius vitæ actionibus, ipsisque, quas volens admisit, infirmitatibus) ut
 homo, factus obediens adusque mortem crucis. Debentur hæc illi admira-
 bili κενώσεσσι. Celebratur ipsa majestas Crucifixi morientis (quæ Centu-
 rioni nobilem illam confessionem expressit: Ἀληθῶς s. Verè hic ipse homo
 erat DEI FILIUS Marc. 15. 39.) & resurgentis: nec minùs potestas
 animam tum ponendi tum resumendi Joh. 10. 18. Debetur illa τῇ ἐνώσει
 & propter hanc τῇ βελιώσει. Memorantur in ipso JESU, etiam duran-
 te exinanitione, absconditi, omnes sapientiæ & cognitionis thesauri Colof. 2. 3. &
 quod in ipsâ exinanitione, quid esset in homine, scire potuerit, ac particula-
 riter & quoties voluit, sciverit, imo quod OMNIA sciverit Joh. 2. 24. 25. c. 16.
 30. Et tamen, de die, inquit, illo, vel horâ, nemo scit, & ne ipse quidem Filius:
 sed Pater. Debetur hoc κενώσεσσι non simulatæ: sed veræ Marci, 13. 32. Ce-
 lebratur Crucifixi ex mortuis resuscitati exaltatio ἢ ὑπερύψωσις. Debetur tota
 τῇ μεταδόσει, & per hanc ἐνώσει. Neque enim in exaltatione demum no-
 vâ, quâ antea, quâ rem ipsam, nō habuit, majestatem accepit, qui potesta-
 tē vivificandi, judicandi omnē carnem, nec hanc solū sed & ἐξουσίαν cælum
 & terram gubernandi, in mediâ morte retinuit, nec obstante in actibus
 quibusdam officii regii, plenarii usus, qui cum verâ κενώσεσσι consistere,
 non poterat, καὶ καίρων, abdicatione, nihilominus non minùs verus Rex,
 quàm sacerdos & Propheta in cruce pependit: quin tota ὑπερύψωσις,
 ex quo jam gloriâ & honore coronatus, Omnia (cujus universalis signi sup-
 positionem universalem, sic ut nulla creatura excipiat, urget Aposto-
 lus I. Cor. 15. 27. Hebr. 2. 8.) ipsis pedibus supposita habet. Pl. 8. 6. 7. 8. &
 ascendens super Omnes cælus ac excelsior cælis factus, implet OMNIA Ephes. 4.
 10. 11. 12. Hebr. 7. 26. ipse denique adventus Filii hominis in majestate &
 gloriâ multâ, ipsa resuscitatio Omnium qui sunt in monumentis, ipse appa-
 ratus judicii novissimi, debetur ipsi ἐνορκώσεσσι velut principio, ipsisque
 μεταδόσεσσι, per quam Pater potestatem dedit Filio non tantū vivificandi: sed
 & judi-

& judicandi, quatenus Filius hominis est, ut omnes honorent Filium, sicut honorant
 Patrem Joh. V. 22. 26. 27. 28. ut adeo universa Christologia, totaque mysterii
 salutis Oeconomia, tum durante σκηνώσει ἐν ἡμῖν, tum post hanc, adusque
 novissimam illam regni ὡφείδου, 1. Cor. 15. 24. ad illud unum revocetur mo-
 mentum quo VERBUM CARO FACTUM EST, & non minus alterum,
 hoc Oeconomiae, quàm primum illud Theologiae mysterium, ex ipso tantæ
 profunditatis & majestatis merito, ἀπεινώθητον, ἀνεκφράστον, πάντῃ ἀκατάλη-
 πτον, πῶς μόνῃ νοεῖσθαι δυνάμενον, appellarint Patres Nicæni, qui iidem non
 solum ex illis prædicatis de λόγῳ superioribus, argumenta invicta contra
 Arianos deduxerunt, urgentes illud Joh. I. 1. 2. (Τὸ ἦν ἰσχυρῶς λεχθέν τὸ πρὸ
 παρχον οὐκ ἔχει, i. e. Illud quater ab Evangelista positum, ERAT, non habet aliquid
 quod ante illum extiterit, quod adeo opponunt illi Arianorum Symbolo:
 ἦν πρὸ τοῦ οὗ ἦν. Erat aliquando tempus cum nondum esset) illud: Verbum erat
 DEVS, & adeo ipsi Deo (Patri) apud quem erat, ὁμοούσιος, non ἀλλότριος ἢ
 τῆς τοῦ θεοῦ οὐσίας ἀπεχθονισμένῳ i. e. ab essentia Dei alienus & sejunctus:
 nec minus illud, quod addatur: Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum
 est nihil quod factum est, unde contra illum πρὸς ἡμᾶς π. 1. 3. π. 2. ἡ ἀλλὰ δό-
 ξης καὶ κενότητος θερμὸν (prout in communicatoriā Alexandri Alexandrini
 nominatur) Arium, sic illatum Patribus. E. (1) vel ἑαυτὸν ἐκτισε s. fecit se-
 ipsum vel (2) non est factus s. creatus, nec Instrumentum (οὐκ ἐργαλεῖον οὐδὲ κτίσμα)
 sed ipse Opifex omnium creaturarum, & θεὸς ἀληθῶς φύσει s. VERUS NA-
 TURA DEUS: sed & confitentur, quod non Verbum aliquod creatum s. factum: sed
 Verbum ὁμοούσιον fuerit caro factum, & ipse sic DEI Filius διὰ Φιλοθεωρίας
 σαρκοθεῖς ex virgine Mariā, genitus sit ἀπρόρητον γεννήσει s. inexplicabili genera-
 tione, & adeo, quod institueramus repræsentare, Patres illi Nicæni utrumque
 & divinitatis Filii & Incarnationis mysterium sanctissimè illustrarunt. Atque
 hoc ipsum ἐνοσηρώσεως μυστήριον, ipsumque illud Johannis tanto mysterio
 dedicatum, vocum numero breve, rerum majestate longè maximum, aureo-
 lum: VERBUM CARO FACTUM EST, ET HABITAVIT IN NOBIS
 ex decreto venerabilis Facultatis Theologicae Reverendus & Clarissimus DN.
 Candidatus, habitā, tum ipsius sanctissimi Oraculi dignitatis, tum ipsius tem-
 poris ratione, brevi quadam Academicā Oraculi dignitatis, tum ipsius tem-
 nis solemnibus materiā repræsentare reverenter, & Examini publico submittere
 voluit, de cujus natalibus, vitæ & studiorum curriculo, ipsoque præsentī con-

filio Theologico, veteri more, rationarium breve nunc publicandum fuerit.
 Natus DN. Candidatus est Custrini, castro Electorali, ipsis munimentis inter
 primaria Germaniæ, celeberrimo, anno O. R. clb loc XLVI. ipso die JO-
 HANNIS BAPTISTÆ, qui tantus natalis, prout primam hujus terrenæ lucis
 usuram dedit: ita & inscripto mox per regenerationem libro Vitæ nomine
 cælestem & perennaturam nostro lucem accendit. Patrem habuit Virum,
 Amplissimum & Prudentissimum DN MATTHIAM Hoffmann / *Consulem
 olim Custrinensem gravissimum*, MATTHIÆ (Pharmacopæi quondam Rigen-
 sis in Livoniâ experientissimi) filium, MATTHIÆ (domo natali *Lipsiensis*,
 inde Civis primarii *Rigensis*) Nepotem, quos omnes, ipsum novissimè deside-
 ratissimum Parentem Consulem anno clb loc XLVII. mors beata terris abstu-
 lit, cœlo donavit. Matrem veneratur, Matronam primariam, sui sexus do-
 ribus splendidissimam, ELISABETAM Müllerin / quæ post intervallum dolori
 honorique defuncti Mariti datum, Viro Nobilissimo & Amplissimo Domino.
 ADAMO Bøgem / S. Electorali Serenitati Brandenburgicæ à vectigalibus &
 portoriis provincialibus primario, & redituum publicorum per Neomarchi-
 am Camerae Secretario fulgidissimo, solemni matrimonii federe juncta, singu-
 lari Dei beneficio (unâ cum Marito, in quo non Vitrici: sed affectu, curâ, con-
 filioque Patris benivoli mensuram gratus agnoscit) superat adhuc & vitali ve-
 scitur aura. Aviam paternam habuit, GERTRUDEM Glintinn / Rev. quon-
 dam DN. JOHANNIS Glinten / quem superiori seculo à Nobilibs. Senatu Ri-
 gensi, Rostochio in Livoniam, ob celebratam quæ in illum magnus *Δωροδότης*
 contulerat, dona evocatum, mox, post supremum magno nostro Luthero
 CONCORDIÆ diem, ipsa Livoniæ metropolis RIGA præconem Verbi Di-
 vini, & propagatorem Evangelii sincerissimum, ingenti & suo & totius Livo-
 niæ bono est experta, Filiam tanto Patre dignam: Avum maternum DN.
 MICHAM Müller / Senatorem & Negotiatorem olim Crosnæ florentissi-
 mum, Hereditarium in Gossât. Aviam maternam ANNAM, DANIE-
 LIS FABRI, Doctoris quondam Medici, Practici celeberrimi, & Consulis a-
 pud Crosnenses amplissimi Filiam Tyrocinia studiorum sub Clarissimis, per
 quos non potuit non adolescentia DN. Candidati ad omnem pietatis & do-
 ctrinæ cultum conformari, Præceptoribus, imprimis sub DN. M. POSSAR-
 DO, Ecclesiæ Brandenburgensis dein Pastore, sub DN. M. JOSIA CHRI-
 STOPHORO NEANDRO, nunc S.S. Theol. D. Pastore & Gymnasii Star-
 gard. Inspectore DN. Candidati Affine pretiosissimo, sub DN. M. DAVIDE
 GRAFUNDERO, nunc in episcopatu Merseburgensi Pastore, Affine non mi-
 nus honoratiss., sub DN. ZUKKERO, Scholæ Custrinensis Rectore solertissi-

mo exacta, tanta se felicitate commendarunt, ut non solum Gymnasio Berolinensi Adolescens nomen dare potuerit (in quo præ ceteris tunc Lectoribus Clarissimi Viri DN. M. CONRADI TIBURTI RANGONIS, Gymnasii Berolinensi tunc Rectoris, nunc Ecclesiastæ Jacobæi Stetinensis fidelissimi informationi, plurimum debere se profitetur ultro DN. Candidatus, sub quo bis, quoq; in articulo de CHRISTO, & in Philosophicis dissertationibus, Physicis imprimis, plus vice simplici RESPONDENS, tanti mensuram nominis implens stetit, nec minus de Nativitate Domini nostri JESU Hebræo Ser-mone publicè peroravit) sed & ante Sexennium inclytæ Academiæ JENENSI committi, in qua præter Ingeniosissimos Philosophos, de superiore loco do-centibus Theologis famigeratissimis DN. D. CHEMNITIO, DN. D. GER-HARDO, p. m. DN. MUSÆO, aures animosque discendi cupiditate, flagrantissimos accommodavit: quin & laudando exemplo, sub celeberrimo D. MUSÆO in Collegio Antipapistico & Anti-Sociniano, quater publicè Respondendo, sapius in iisdem Opponendo studium pariter & iudicium A-cademiæ JENENSI probavit. Postquam Salanzæ tandem valedixit, lustratis aliis, Lipsiensem imprimis Academiam studiorum suorum Theologorum, continuandorum sedem selegit: neque verò in hac vel inerti otio vel inanibus quæstiunculis & inutilium argutiarum Labyrinthis, præter quas multi vix quicquam Academiis efferunt, tempus, cuius sancta & irrecuperabilis est iactura, traduxit: sed Reverendis plurimum ejusdem Universitatis Theologis, im-primis Magnifico, celeberrimo DN. JOHANNI ADAMO SCHERZER, Theologo Lipsiensium primario & Orthodoxiæ Assertori fulgidissimo, in præcipuis Theologiæ partibus Auscultatorem solertissimum, quin sub nomi-nati Theologi, & Rectoris Academiæ Lipsi. Magnifici Præsidio, bis, in Colle-gio Anti-Sociniano, in Articulo de Baptismo, Respondentem non sine Auditor-rii applausu publicè dedit: sed & dissertationem sacram in sanctissimum illud Johannis de tribus in cælo Testibus aureolum (1. Joh. c. 5. 7.) sub Præsidio Magnifici tunc Rectoris DN. JOHANNIS OLEARII. SS. The-olog. Licentiati, publico Examine reverenter submitit, sibi que, quod pri-marium in Theologo studium agnoscit Athanasius I. de Incarnat. Θεός ἐκ πατρὸς ῥήμασι, καὶ μὴ λογισμῶν γυμνασίαις περὶ δίδοναι τὰ σφῶς κεκρυμμένα, quodque à Paulo acclamatum Timotheo, ἐν τοῦτοις ἰσθί, ἢ αὐτὸν προσκοπὴ φανερὰ ἢ ἐν ᾧ σιν 1. Tim. 4. 15. commendatissimum probavit. Ceterum juvat ex ipso Dominorum Theologorum Lipsiensium testimonio, Venerandæ Facultatis Sigillo ac subscriptione conspicuo, nuper, prid. Eid.

et publicato, quæ luculentior alicubi superiorum fidem facere poterunt,
 transcribere. Igitur, postquam occasione loci Paulini 1. Tim. V. 22. in illam
 seculi nostri anomaliam, qua dignitates sæpè Ecclesiasticæ indignissimis ve-
 neunt, eruditissimè calamum præambulum strinxerunt Theologi nomina-
 tissimi, sequentia subjungunt. *Hoc Cacoethes, uti cum pius ac Cordatus omni-
 bus summo opere detestamur, ita Deum ac Patrem DOMINI NOSRI, JESU CHRISTI
 meritò glorificamus, quod talium aliquis non sit, qui hasce exhibet, Vir Juvenis Cla-
 rissimus atq; Eruditissimus DN. JOH. GEORG. HOFMANNUS, Custrinensis, SS. Theol.
 Studiosissimus. Is enim cum ex Salanâ Academiâ ad Nos concederet, divinarum li-
 terarum indefessâ culturâ nihil prius, aut antiquius habuit, id operam dans sedu-
 lè atq; diligenter, uti, à quibus missus erat, votis ex asse responderet. Quod inter a-
 lia Decani nostri DN. D. JOH. ADAM. SCHERZER, lectiones & Collegium Anti-
 Socinianum, in quo bñ Respondenti, sæpius Opponentis munere cum laude & ap-
 plausu publico functus est, ingeniumq; acre, quo divinâ gratiâ pollet, vel nobis ta-
 centibus testari poterunt. De vita etiam inter nos actâ nemo jure conqueri potest,
 aut unquam conquestus fuit. Ceterâ ipse semetipsum BONIS Omnibus, ut nul-
 lo Interprete egeat, satis, nō Omnia nos faciunt, comprobabit. Quæ cum ita sint,
 nulli dubitamus, quin DN. HOFMANNUS noster ad ætatis quippe & eruditionis
 maturitatem ita progressus, insignem Ecclesiæ JESU CHRISTI operam sit navatu-
 rus. Quo nomine etiam Patronis ac Bonis omnibus eundem commendare non du-
 bitavimus, Deum devotè precati, ut bonum illud opus, quod in ipso gratiosè exorsus
 est, perficere in laudem JESU CHRISTI ne dedignetur. Atque, his Irenicis ho-
 norificis, his sanctioribus judiciis, & votis, abeuntem DN. Candidatum pro-
 secuti sunt Domini Theologi Lipsienses. Absit omen ut aliter Nos de Domi-
 no Candidato sentiamus, qui non ex testimonio solùm Dominorum Theo-
 logorum Lipsiensium, de suo per triennium ferè Auditore luculentissimo, nec
 saltim ex celeberrimi Theologi DN. D. SCHERZER ad me p. t. Decanum,
 datis *κρίμασι*, & quoad DN. Candidatum *συγκρίμασι*: sed & ex illis,
 quæ domi partim, partim in utroque venerandæ Facultatis Theologicæ
 Conventu, tentaminis & Examinis rigorosi causa indicto, ex Domini Can-
 didati responsis, ceterisque, quæ præsentia suppeditat, argumentis, expres-
 sissima legimus veræ pietatis, orthodoxæ sinceritatis, eruditi, & ab illis, ad quos
 jam olim, illum CHISKIÆ & in hoc, Ecclesiæ turturis, planctum: Ecce! In
 pace mihi amaritudo amarissima! Bernhardus accommodavit exclamans:
*Amaritudinem inde Ecclesiæ amarissimam, quod cum Pax sit ab hereticis, pax à schi-
 maticis, non sit pax à falsis fratribus!* ab illâ inquam præsentis Ecclesiæ fundi po-
 tissima*

tissima calamitate (qui cum fidem non præstent Regum Regi ad dextram Pa-
 tris sedenti, & inde propediem redituro ad judicandum vivos & mortuos,
 quam Terreni Principis Majestati fidem servabunt?) intestabilis Syncretismi
 propagatoribus, Ecclesiæ proditoribus, veræ fidei, ac Christianæ religionis
 desertoribus, alieni pectoris, certam sanctamque spem concepimus,
 tale futurum ἐκβησάμενον, quale de suo quondam Alumno præsumit,
 & tum sibi, tum Ecclesiæ pollicetur venerabilis Teologorum apud Lipsien-
 ses Ordo. Pulcherrimæ Gregorius Naz. Orat. XXI. duplicem designavit
 electionis legitimæ ad Ἐπισκοπὴν, vel κλῆρον τῆς διακονίας (quomodo ap-
 pellavit Apostolorum Chorus Act I. 23.) characterem, unum, ut Successor Epī-
 scopus (vel quicumque presbyter) eligendus, totius populi suffragiū eligatur, al-
 terum, ut veram fidei doctrinam profiteatur. Addit primo characteri gravissi-
 mam sententiam: οὐ γὰρ ὁ βιασάμενος ἀλλ' ὁ βιασθεὶς διαδοχῇ i. e.
 Non ille qui per vim irrumpit: sed qui modo legitimo eligitur, vel potius vim pa-
 titur, verus successor est: nec minùs memorabilem alteram: τὸ ὁμόγνωμον καὶ
 ὁμόθρονον, τὰ δὲ ἀντίδοxon καὶ ἀντίθρονον i. e. successionem æstimandam ex do-
 ctrinâ, quæ si consonet, veram illam: si minùs, non nisi pro nominali habendam
 (μόνον θεωρητικὴν ἔχει τῆς διαδοχῆς) s. Socius doctrinæ est quoque Socius thro-
 ni: adversarius autem in doctrinâ, adversarius quoque est in throno. Et de prim^o
 quidem characterē Domini Candidati legitimè ad Inspectionem Ecclesiarum
 Civitatis & dioeceseos Wittstokianæ à Serenissimo & Potentissimo Electore
 Brandenburgico Domino Clementissimo (cui vitam prolixam, imperium
 securum, domum tutam, exercitus fortes, Senatū fidelem, populum pro-
 bum, orbem quietum, quæcunque hominis & Principis Electoris vota sunt,
 illuc suspicientes, unde Principi & potestas est & Spiritus, precamur) clem-
 entissimè vocati, quin & à S. Serenitate Electorali, præviâ legitimâ electione
 & vocatione, ad Pastoratū Ecclesiæ Wittstokiensis confirmati, dubitare
 nos haud permittit, tum ipsum, sub sigillo Electorali in authentico,
 nobis exhibitum vocationis & confirmationis, tanto Principe dignum,
 Diploma, tum Amplissimū Senatū Wittstokiensis, sub Sigillo Curiali &
 Primariorum Consulū ac Senatorum nominibus, communicatum nobis
 attestatum, Reverendo Domino Candidato perhonorificum, quo sanctè
 profitentur, prævis publicis in Ecclesiâ precibus, præmissâque Concione δοκιμαστικῇ,
 magno Ecclesiæ consensu, in SS. Trinitatis nomine Pastorem in eadē sacrâ primariâ
 electum, nec solū ad Pastoratū sic à se vocatū, sed & à Potentissimo Electore Bran-
 debur-

deburgico Domino longè Clementissimo, vigore Jurisdictionis Episcopalis s. Serenitati Electorali competentis, gratiosissimè declaratum designatumq; esse Wistokiensium & diocesinarum Ecclesiarum inspectorem DN. JOH. GEORG. HOFFMANNUM.
 Nec de altero Nazianzeni illo caractere, post examina in conventu Facultatis instituta, editaque nobis sinceritatis in orthodoxia, specimina, ipso quod à Licentiandis & Doctorandis omnibus exigitur, juramento firmata, quibus præmissis nunc illum ad solemnia Disputationis publicæ, in totius Academiæ conspectum producimus, aliter, quàm suprà testati sumus, polliceri nobis possumus, quo nomine DN. CANDIDATO aureas illas Pauli regulas 1. Tim. 4. 12. c. 5. 21. c. 6. 20. 2. Tim. 1. 14. c. 2. 15. commendamus, nec non illud Gregorii Nazianz. Orat. 32. in præsentia 150. Episcoporum habità prudens consilium: Nos, inquit, pro Christo bellum gerere, hoc ipso ostendimus, quod secundum Christum, qui mitis est, dimicamus. Nam nec in veræ doctrinæ detrimentum, paci studemus, διὰ δόξαν ὁρτυριεύειν i. e. ut famam mansuetudinis habeamus, & rursus pacem colimus, legitimè pugnantes (εἰρηνοῦμεν ἐν νόμῳ μαχόμενοι) ac intra limites nostros & Spiritus regulam nos continentes; Pergit ὁ θεολόγος: Cunctis verbi dispensatoribus (τοῦ λόγου παμίας) hanc legem statuo: Μὴτε ἰσχυρῶς ἰσχυροῦν, μὴτε ἰσχυρῶς ὑποτασσάμενοι καὶ ἰσχυροῦν i. e. ut nec per duritiæ hominum animos exasperent, nec per submissionem elatos & insolentes efficiant: sed prudenter & consultè in causâ fidei se gerant, nec in alterutro horum mediocritatem excedant: Cujus & κατὰ τέχνην & κατὰ χάριν Theologi, non minùs graviter & prudenter dictum illud est oratione in Casarium: ἡμεῖς οὐ νομοθεσία ἐν πάντες μὲν καιροῦ διακινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ μὴ προδιδόναι δαλίαν τὴν ὁσιότητα. Εἰς δ' ἂν ἐξῇ, μὴ προκαλεῖσθαι τοὺς κινδύνους. Prosperet coepta Deus & in sui Nominis gloriam & Ecclesiæ firmamentum convertat! Quod superest, MAGNIFICUM DN. RECTOREM, Reverendos pl. Amplissimos, Excellentissimos, Clarissimos, DOMINOS PROFESSORES, DOCTORES, LICENTIATOS, VEBI DIVINI MINISTROS, PHILOS. MAGISTROS, STUDIOSES GENEROSOS, FULGISSIMOS, omnes LITERATOS, & LITERARUM FAUTORES, ad actum illum Disputationis solemnem d. XII. Decembr. frequentissimâ & faventissimâ panegyri celebrandum, decorandumve, suaque pro Ecclesiâ & Republ. nostris votis vota & supplicationes sociandum, eâ, quæ fas est, reverentia & humanitate invitamus. P. P. sub Sigillo
 Facult. Theol. III. & X Decembr. Anno clc lxxxi.

the scale towards document